

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
NACIONALINIO SAUGUMO PAGRINDŲ ĮSTATYMO NR. VIII-49 PRIEDĖLIO
PAKEITIMO ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS KRAŠTO APSAUGOS
SISTEMOS ORGANIZAVIMO IR KARO TARNYBOS ĮSTATYMO NR. VIII-723 10, 10¹
IR 11 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengtų projektų tikslai ir uždaviniai

Rengti Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo pagrindų įstatymo Nr. VIII-49 priedėlio pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo Nr. VIII-723 10, 10¹ ir 11 straipsnių pakeitimo įstatymo projektus (toliau kartu – Įstatymų projektai) paskatino siekis tobulinti ir vykdyti nuoseklų ilgalaikį Lietuvos kariuomenės (toliau – LK) pajėgumų planavimą.

Įstatymų projektų tikslas – pakeisti principinės kariuomenės struktūros tvirtinimo procedūrą, atsisakant kasmetinio principinės kariuomenės struktūros ir 6 metų planavimo gairių tvirtinimo, nustatant, kad turi būti tvirtinama nuolatinė principinė kariuomenės struktūra ir jai sukomplektuoti reikiamas krašto apsaugos sistemos personalo skaičius.

Lietuvos Respublikos Seimo 2018 m. gruodžio 20 d. nutarimu Nr. XIII-1825 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2006 m. liepos 4 d. nutarimo Nr. X-743 „Dėl Krašto apsaugos sistemos plėtros programos patvirtinimo“ pakeitimo“ (toliau – Seimo nutarimas) buvo patvirtinta Krašto apsaugos sistemos plėtros programa, kuria nustatomi ilgojo laikotarpio krašto apsaugos sistemos plėtros tikslai, uždaviniai ir prioritetai, daugiausia dėmesio skiriant svarbiausiai krašto apsaugos sistemos institucijai – LK. Krašto apsaugos sistemos plėtros vizija – LK, sudaryta iš manevringų, lengvai perdislokuojamų ir išlaikomų reguliariųjų karinių vienetų ir besiremianti parengtuoju rezervu, pajėgi užtikrinti patikimą atgrasymą ir valstybės ginkluotą gynybą. Tuo tikslu nustatomi ilgalaikiai struktūriniai LK pokyčiai, siekiant suvienodinti LK taikos ir karo meto struktūras, taip užtikrinant veiksmingą pasirengimą ir greitą LK atsaką į agresiją. Seimo nutarimo 2 str. Lietuvos Respublikos Vyriausybei pavedama parengti ir nutarimu patvirtinti krašto apsaugos sistemos 10 metų įsigijimų, susietų su pajėgumais, planą ir personalo plėtros planą, prieš tai juos suderinus su Lietuvos Respublikos Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetu. Patvirtinta Krašto apsaugos sistemos plėtros programa ir Vyriausybės tvirtinamas 10 metų personalo plėtros planas sudaro sąlygas vystyti LK struktūrą sistemiškai, sinchronizuojant personalo komplektavimo, aprūpinimo, modernizacijos, infrastruktūros plėtros poreikius bei finansavimą. Atsižvelgiant į planuojamą ilgalaikę LK plėtrą, netikslinga kasmet tvirtinti principinę kariuomenės struktūrą ir jos personalo ribinius skaičius. Įstatymų projektais siekiama nustatyti, kad būtų tvirtinama nuolatinė ilgalaikė LK principinė struktūra, kuri būtų atnaujinama tik pasikeitus saugumo aplinkai, nacionalinio saugumo politikos prioritetams ir uždaviniams, pasikeitus krašto apsaugos sistemos finansavimui ar LK personalo komplektavimo poreikiams.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymų projektus parengė Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija. Tiesioginis rengėjas – Krašto apsaugos ministerijos Karo tarnybos ir personalo departamento (direktorius – Žilvinas Tomkus, tel. 273 5570, el. p. zilvinas.tomkus@kam.lt) Personalo analizės ir planavimo skyriaus viršininkas mjr. Renatas Danauskas, tel. (8 5) 263 5906, el. p. renatas.danauskas@kam.lt.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai

Pagal Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo pagrindų įstatymo Nr. VIII-49 priedėlio III dalies 15 skyrių Seimas, atsižvelgdamas į ilgalaikius nacionalinio saugumo užtikrinimo poreikius, Lietuvos Respublikos valstybės gynyimo tarybos nutarimus, įstatymu reglamentuoja

krašto apsaugos sistemą, taip pat **kiekvienais metais** įstatymu nustato kitų metų principinę kariuomenės struktūrą ir ribinius karių ir LK darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto ir valstybės pinigų fondų (išskyrus darbuotojus, gaunančius darbo užmokestį iš Europos Sąjungos struktūrinės, kitos Europos Sąjungos finansinės paramos ir tarptautinės finansinės paramos lėšų (išskyrus techninės paramos lėšas), ir kiekvieno laipsnio vyresniųjų karininkų, generolų ir admiralų skaičius, taip pat principinės kariuomenės struktūros 6 metų planavimo gaires, karių ir LK darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto ir valstybės pinigų fondų (išskyrus darbuotojus, gaunančius darbo užmokestį iš Europos Sąjungos struktūrinės, kitos Europos Sąjungos finansinės paramos ir tarptautinės finansinės paramos lėšų (išskyrus techninės paramos lėšas), ribinius skaičius.

Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo Nr. VIII-723 10 straipsnis nustato, kad krašto apsaugos ministras teikia Valstybės gynimo tarybai svarstyti ir, gavęs jos pritarimą, Vyriausybės įgaliotas kiekvienais metais, atsižvelgdamas į šio įstatymo 10¹ straipsnį, teikia Seimui pavasario sesijoje tvirtinti kitų metų principinę kariuomenės struktūrą, karių ir kariuomenės darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto ir valstybės pinigų fondų (išskyrus darbuotojus, gaunančius darbo užmokestį iš Europos Sąjungos struktūrinės, kitos Europos Sąjungos finansinės paramos ir tarptautinės finansinės paramos lėšų (išskyrus techninės paramos lėšas), ribinius skaičius, taip pat principinės kariuomenės struktūros 6 metų planavimo gaires, karių ir kariuomenės darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto ir valstybės pinigų fondų (išskyrus darbuotojus, gaunančius darbo užmokestį iš Europos Sąjungos struktūrinės, kitos Europos Sąjungos finansinės paramos ir tarptautinės finansinės paramos lėšų (išskyrus techninės paramos lėšas), ribinius skaičius.

Krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo Nr. VIII-723 10¹ straipsnis nustato, kad, tvirtinant kitų metų principinę kariuomenės struktūrą ir 6 metų planavimo gaires, nurodomi nuolatiniai kariuomenės junginiai, daliniai ir jiems prilyginti kariniai vienetai, išskyrus parengtojo rezervo karinius vienetus. Tvirtinant kitų metų ribinius karių skaičius, nurodoma bendri ribiniai karių skaičiai, ribiniai profesinės karo tarnybos karių skaičiai, ribiniai privalomosios pradinės karo tarnybos karių skaičiai (atskirai nurodant nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą atliekančių ir jaunesniųjų karininkų vadų mokymuose dalyvaujančių karių skaičius), ribiniai karių savanorių ir kitų aktyviojo rezervo karių skaičiai, ribiniai pratybose ir mokymuose dalyvaujančių parengtojo rezervo karių skaičiai, ribiniai kariūnų skaičiai, ribinis kiekvieno laipsnio vyresniųjų karininkų, generolų ir admiralų skaičius.

Krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo Nr. VIII-723 11 straipsnio 7 dalyje numatyta, kad detalią kariuomenės struktūrą nustato, kariuomenės junginius bei dalinius steigia, reorganizuoja ar likviduoja krašto apsaugos ministras, vadovaudamasis Seimo patvirtinta principine kariuomenės struktūra.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Įstatymų projektuose atsisakoma nuostatų, sukuriančių Vyriausybės įgaliotam krašto apsaugos ministrui pareigą **kasmet** teikti Seimui pavasario sesijoje tvirtinti kitų metų principinę kariuomenės struktūrą, karių ir darbuotojų ribinius skaičius, taip pat principinės kariuomenės struktūros 6 metų planavimo gaires, tačiau krašto apsaugos ministrui nustatoma pareiga pateikti Seimui patvirtinti nuolatinę ilgalaikę Lietuvos kariuomenės principinę struktūrą. Įstatymų projektuose tvirtinimo procedūra nekeičiama – krašto apsaugos ministras, gavęs Valstybės gynybos tarybos pritarimą, Vyriausybės įgaliotas, teiktų Seimui tvirtinti principinę LK struktūrą, ribinius karių ir darbuotojų skaičius.

Įstatymų projektais siekiama sudaryti sąlygas tvirtinti nuolatinę ilgalaikę principinę LK struktūrą ir jai sukomplektuoti reikalingus krašto apsaugos sistemos personalo skaičius, o pakeitimus inicijuoti tik esant poreikiui, taip vykdant nuoseklų krašto apsaugos sistemos personalo

planavimą vadovaujantis Krašto apsaugos sistemos plėtros programa ir Vyriausybės tvirtinamu Krašto apsaugos sistemos personalo plėtros planu.

Priėmus įstatymų pakeitimus, būtų siekiama patvirtinti LK principinę kariuomenės struktūrą, atitinkančią NATO nustatytus vienetų personalo komplektavimo standartus ir užtikrinančią optimalų LK skirtų uždavinių vykdymą taikos metu, tarptautinių įsipareigojimų vykdymą.

Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos kariuomenės junginiai bei daliniai neturi juridinio asmens statuso ir jiems netaikomi juridinių asmenų pertvarkymo veiksmai, atitinkamai tikslinama Krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo Nr. VIII-723 11 straipsnio 7 dalis.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymų projektus toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Kadangi Įstatymų projektais teisinis reguliavimas nekeičiamas iš esmės ir nesiekama reglamentuoti iki šiol nereglamentuotų santykių, vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 15 straipsnio 1 dalimi, Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, 4 punktu, numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas neatliekamas.

Priėmus įstatymus, neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimti įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priimti įstatymai neturės įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymų įgyvendinimas neturės įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

8. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus įstatymus pagal teikiamus Įstatymų projektus turės būti parengtas Lietuvos Respublikos principinės kariuomenės struktūros nustatymo, karių ir Lietuvos kariuomenės darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš Europos Sąjungos struktūrinės, kitos Europos Sąjungos finansinės paramos ir tarptautinės finansinės paramos lėšų (išskyrus techninės paramos lėšas), ribinio skaičiaus patvirtinimo įstatymo projektas.

9. Ar įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų. Įstatymų projektais nesiūloma naujų sąvokų ir jas įvardijančių terminų.

10. Ar įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymų projektai neprieštarauja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatoms ir Europos Sąjungos teisei.

11. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Įstatymams įgyvendinti įgyvendinamųjų teisės aktų nereikės priimti.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įstatymams įgyvendinti papildomų biudžeto lėšų nereikės.

13. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia įstatymų projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Reikšminiai žodžiai, kurių reikia Įstatymų projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną *Eurovoc*, yra „Lietuvos kariuomenė“, „principinė kariuomenės struktūra“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Pažymėtina, kad 2018 m. gruodžio 7 d. Seime registruotas Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo Nr. VIII-723 pakeitimo projektas (Nr. XIIIIP-3038), kuriame vietoj dabar galiojančių sąvokų „Aktyviojo rezervo kariai“ ir „Parengtojo rezervo kariai“ atitinkamai vartojamos sąvokos „Savanoriškos nenuolatinės karo tarnybos kariai“ ir „Aktyviojo karinio personalo rezervo kariai“.